

Sygn. akt V KK 681/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 maja 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk (przewodniczący)
SSN Barbara Skoczowska (sprawozdawca)
SSN Paweł Wiliński

Protokolant Patrycja Kotlarska

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 20 maja 2020 r.,

sprawy **M. P.**

skazanego z art. 107 k.w.

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego, na korzyść skazanego,
od wyroku nakazowego Sądu Rejonowego w W.

z dnia 10 lipca 2019 r., sygn. akt VII W (...),

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Rejonowemu w W. do ponownego rozpoznania.**

UZASADNIENIE

M. P. został obwiniony o to, że: w dniu 10 kwietnia 2019 r., 11 kwietnia 2019 r. oraz 14 kwietnia 2019 r. w W. przy ul. J. złośliwie niepokoił lokatorkę mieszkania poprzez śledzenie, uniemożliwianie swobodnego wyjścia z klatki schodowej oraz wzywanie policji, czym działał na szkodę V. J.,

tj. o popełnienie wykroczenia z art. 107 kw.

Sąd Rejonowy w K. wyrokiem nakazowym z dnia 10 lipca 2019 r., sygn. akt VII W (...) uznał obwinionego M. P. za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu, to jest wykroczenia z art. 107 k.w. i za to na podstawie tego przepisu wymierzył mu karę grzywny w wysokości 200 zł. oraz obciążył obwinionego kosztami postępowania.

Wyrok nie został zaskarżony przez żadną ze stron i uprawomocnił się w dniu 6 sierpnia 2019 r.

Kasację od wyroku nakazowego Sądu Rejonowego w W. z dnia 10 lipca 2019 r., sygn. VII W (...) wniósł Prokurator Generalny, który zaskarżając go w całości na korzyść obwinionego M. P. zarzucił:

„rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa procesowego, a mianowicie art. 93 § 2 k.p.s.w. oraz art. 93 § 4 k.p.s.w. w zw. z art. 21 § 1 pkt 2 k.p.s.w. polegające na rozpoznaniu sprawy w postępowaniu nakazowym, w wyniku bezzasadnego uznania, że okoliczności czynu przypisanego M. P. i jego wina nie budzą wątpliwości, mimo, iż materiał dowodowy wskazuje, iż obwiniony M. P. i pokrzywdzona V. J. przedstawili odmiennie istotne okoliczności zdarzenia będącego następnie przedmiotem osądu w sprawie VII W (...), co wobec braku przesłuchania obwinionego M. P. i zaniechania odebrania od niego wyjaśnień w toku czynności wyjaśniających, przy wzajemnie wykluczających się wersjach przebiegu zarzucanego mu czynu, już na etapie badania wniosku o ukaranie uniemożliwiało rozpoznanie sprawy w postępowaniu nakazowym i w konsekwencji wydaniu wyroku nakazowego skazującego obwinionego za wykroczenie ujęte w art. 107 k.w. na karę grzywny, jak również pomimo, iż wynikające ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego okoliczności uzasadniały powzięcie wątpliwości co do jego poczytalności, co powinno skutkować skierowaniem sprawy na rozprawę celem ich wyjaśnienia poprzez zasięgnięcie opinii biegłych psychiatrów i wyznaczenia obwinionemu obrońcy z urzędu i co stanowi bezwzględną przyczynę uchylenia orzeczenia określoną w art. 104 § 1 pkt 6 k.p.s.w.”

Prokurator Generalny podnosząc ten zarzut wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w W. do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja Prokuratora Generalnego wniesiona na korzyść M. P. , jako zasadna w stopniu oczywistym podlegała rozpoznaniu na posiedzeniu bez udziału stron, zgodnie z art. 535 § 5 k.p.k. w zw. z art. 112 k.p.s.w. Zgodzić się bowiem należy z argumentami zawartymi w uzasadnieniu kasacji, że zaskarżony wyrok zapadł z rażącą oraz posiadającą istotny wpływ na jego treść obrazą przepisu prawa karnego procesowego, a mianowicie art. 93 § 2 k.p.s.w. oraz art. 93 § 4 k.p.s.w. w zw. z art. 21 § 1 pkt 2 k.p.s.w.

Przypomnieć należy, że postępowanie nakazowe jest instytucją prawa procesowego zastrzeżoną do najbardziej oczywistych przypadków i zgodnie z art. 93 § 2 i § 4 k.p.s.w. orzekanie w tym trybie jest dozwolone jedynie, gdy okoliczności czynu i wina obwinionego nie budzą wątpliwości oraz nie zachodzą sytuacje wymienione w art. 21 § 1 k.p.s.w., powodujące obligatoryjną obronę.

Jedną z nich jest wystąpienie uzasadnionych wątpliwości co do poczytalności obwinionego (art. 21 § 1 pkt 2 k.p.s.w.). Z niedopuszczalnością procedowania w tym trybie mamy do czynienia, gdy sąd orzekł w postępowaniu nakazowym, pomimo wątpliwość co do poczytalności obwinionego, ale również i wtedy, gdy sąd takich wątpliwości nie powziął, choć w świetle zgromadzonych w sprawie dowodów istniały ku temu obiektywne przesłanki wymagające wyjaśnienia (por. wyroki SN: z dnia 13 kwietnia 2016 r., sygn. III KK 113/16, LEX nr 2019554 i z dnia 7 listopada 2017 r., sygn. II KK 251/17, LEX nr 2401058). Do drugiej sytuacji doszło w sprawie niniejszej.

W sprawie całkowicie pominięto bowiem fakt, że obwiniony w trakcie zdarzenia miał atak padaczki, a więc schorzenie neurologiczne o różnym podłożu, mogące mieć wpływ na poczytalność obwinionego, jak również ustalenia interweniujących funkcjonariuszy Policji, którzy wskazywali na utrudniony kontakt słowny z obwinionym oraz jego oświadczenie, że jest osobą częściowo ubezwłasnowolnioną. Okoliczności te powinny stanowić sygnał dla organów prowadzących czynności do powzięcia w tym przedmiocie wątpliwości i spowodować, jeszcze przed złożeniem wniosku o ukaranie, a już z pewnością na etapie postępowania sądowego, zweryfikowanie kwestii owych przyczyn stanu zdrowia obwinionego. Akta sprawy wskazują na brak aktywności organów procesowych w tym kierunku. Należy jednak stwierdzić, że w takiej sytuacji, wobec

niewyjaśnionych wątpliwości co do poczytalności obwinionego, procedowanie w trybie nakazowym, wobec treści art. 93 § 4 k.p.s.w. było niedopuszczalne, co prowadzi do konkluzji, że zaskarżone orzeczenie ostać się nie może.

Stwierdzić należy, że w sprawie występuje również drugi powód uchylenia zaskarżonego orzeczenia. Brak wątpliwości, zezwalający na orzekanie w postępowaniu nakazowym, wynikać musi z załączonego do wniosku o ukaranie materiału dowodowego i musi odnosić się zarówno do sprawstwa danego czynu, jak i do winy obwinionego, z uwzględnieniem zarówno jego wyjaśnień, jak i innych dowodów przeprowadzonych w toku czynności wyjaśniających (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 21 lipca 2011 r., sygn. III KK 144/11, Lex nr 860609 i z dnia 4 listopada 2014 r., sygn. III 143/14, LEX nr 1545148).

Z dowodów zebranych wynika natomiast, że obwiniony M.P. i zawiadamiająca o popełnieniu wykroczenia pokrzywdzona przedstawiali odmienne, wzajemnie się wykluczające i wzajemnie się obciążające, wersje zdarzeń będących przedmiotem niniejszej sprawy. W takiej sytuacji oraz wobec braku zaniechania odebrania wyjaśnień od obwinionego w toku czynności wyjaśniających, już na etapie badania przez Sąd wniosku o ukaranie uniemożliwiało skierowanie sprawy na posiedzenie w trybie nakazowym i wydanie wyroku nakazowego, a zatem doszło do rażącego naruszenia przepisu art. 93 § 2 k.p.s.w. poprzez bezzasadne uznanie, że okoliczności czynu przypisanego M. P. i jego wina nie budzą wątpliwości, co skutkowało wydaniem wyroku nakazowego, a nie skierowaniem sprawy na rozprawę.

Sąd Rejonowy w toku ponownego rozpoznania sprawy uwzględni wskazane powyżej uwagi, wyjaśni okoliczności związane ze stanem zdrowia psychicznego obwinionego, a w oparciu o poczynione ustalenia zdarzeń wyda poprawne rozstrzygnięcie.

Mając na uwadze powyższe, orzeczono jak w wyroku